

Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Leeuwarden, 6 maart 2015

Betreft: uw brief van 20 januari 2015, zaaknr. 2015-000893 met als onderwerp:
Bezuinigingen Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers, i.h.b. onze bezwaren daartegen.

Geachte leden van G.S. en P.S. van Gelderland,

Om te beginnen danken wij u voor uw uiteenzetting in bovengenoemde brief. Die is verhelderend en biedt daarbij zicht op uw huidige provinciale beleid, op eerder gemaakte keuzes en op daarvan afhankelijk beleid tot en met 2016. Uw uitleg moge duidelijk zijn, toch zult u begrijpen dat wij daardoor zeker niet gerustgesteld zijn, integendeel. Het lijkt ons zinvol om in dit verband het volgende aan u voor te leggen.

U koos voor de instandhouding van onroerend erfgoed, het stimuleren van musea en de Gelderse geschiedenis. Ook wij kennen veel waarde toe aan dit deel van de Gelderse cultuur en historie en juichen toe dat deze waardevolle aspecten van uw cultuur mede door uw beleid beschermd worden. Onbegrijpelijk echter vinden wij dat u geen keuze heeft gemaakt en dus geen ondersteuning biedt aan de instandhouding en verdere ontwikkeling van de Gelderse variëteiten van de regionale taal Nedersaksisch. Dat wil zeggen van het Achterhoekse en Veluws, alsook van de bijzondere streektaal van de Liemers. Alle drie vormen onweerlegbaar een eeuwenoud, essentieel onderdeel van de cultuur van de Gelderse bevolking en hebben op moderne wijze steun nodig, zoals dat ook elders in Nederland gebeurt voor het Fries en voor Nedersaksisch, het laatste zoals in de provincies Groningen, Drenthe en Overijssel en de Friese gemeenten Oost- en West-Stellingwerf. Een dergelijke ondersteuning wordt bovendien aanbevolen door de Raad van Europa in het kader van het Europees Handvest voor Regionale of Minderheidstalen. Dit handvest is, zoals u waarschijnlijk bekend is, ingesteld door diezelfde Raad van Europa en is ondertekend door 33 Europese landen, waaronder Nederland. Het Erfgoedcentrum en het daarin inmiddels opgenomen Staring Instituut hebben bovendien steeds duidelijk naar voren gebracht dat de eigen Gelderse taal en cultuur zeer de moeite van instandhouding, koestering en verlevendiging waard is.

In verband met erfgoedbeleid in het algemeen en het uwe in het bijzonder nemen wij de vrijheid u er nogmaals op te attenderen dat *naast* het door u gesteunde materiële erfgoed, de Gelderse streektalen en culturen een zeer rijk bezit zijn, een bezit dat nog steeds in levend gebruik is en dat ondersteuning behoeft. De Nedersaksische taal gaat terug op het Oudsaksisch uit de periode 500 tot 1150 na Christus. Het gaat hier dus om een uniek bezit

en om een unieke vorm van historisch erfgoed. De actuele neerslag van die cultuur bestaat uit de huidige vorm van het Nedersaksisch die nog in levend gebruik is, de culturele uitingen daarin en uit een groep personen die die cultuur nog toegankelijk maakt en activeert zodat anderen ervan kunnen profiteren. De Nedersaksische taal en cultuur en deze kenners die nog ondersteuning bieden verdienen het meer dan, maar hebben het ook heel hard nodig, dat uw provincie de helpende hand biedt. Het ware gewenst dat het Gelderse bestuur en de Gelderse politiek zich daarvan zeer bewust zou willen zijn en de bijzondere waarde van een dergelijk uniek cultuurbezit mee wil uitdragen, cultuurbezit dus dat evenzeer bescherming verdient als het materiële erfgoed. Het gaat daarbij bovendien om *levend* cultuurbezit van de huidige Gelderse bevolking, dat alleen al vanwege de taalrijkdom en de culturele uitingen daarin zeer de moeite waard is beschermd en geholpen te worden.

Wij willen u daarom graag uitnodigen om in de aanloop tot nieuwe beleidsafspraken voor de periode vanaf 2016 tot reflectie te komen en in concretiserende tot in elk geval de hernieuwde inzet van een streektaalbevorderende functionaris over te gaan, waarvan het werk ingebed kan worden in de infrastructuur van het huidige Erfgoedcentrum. Het lijkt ons voor u doenlijk om ter overbrugging naar een nieuwe, betere situatie incidentele middelen in te zetten om een functionaris alvast in de loop van dit jaar met het ontwikkelen van een beleidsplan ter zake aan de slag te laten gaan, zodat men in of na 2016 op deskundige en effectieve wijze verder kan.

Voor de periode vanaf 2016 ware het naar onze mening gewenst dat er een provinciaal beleidsplan ter bescherming en bevordering van de Nedersaksische streektaalen Achterhoeks en Veluws en de streektaal van de Liemers uitgevoerd zou kunnen worden. Wij willen u de suggestie doen voor de ontwikkeling van een opzet het Erfgoedcentrum in te schakelen. Indien gewenst kan het EBLT door het Erfgoedcentrum gevraagd worden om mee te helpen bij de opzet van een toekomstig traject.

Wij roepen u en ook de nieuwe statenleden op om met nieuwe, concrete plannen de bescherming en ondersteuning van de streektaalen in Gelderland daadwerkelijk ter hand te nemen en ze niet langer buiten te sluiten van de door u ondersteunde vormen van cultureel erfgoed. Immers, het Nedersaksisch (Achterhoeks, Veluws), het Liemers en de culturele uitingen vormen een eeuwenlang hoofdonderdeel van het Gelderse cultuureigene, dat bovendien bijdraagt aan de eigen Gelderse identiteit en imago.

Wij danken u bij voorbaat het voorgaande in uw overwegingen voor bestuur en cultuur van de komende tijd te betrekken.

Met vriendelijke groet,

Froukje de Jong-Krap, voorzitter van het Europees Bureau voor Kleine Talen,

koepelorganisatie van 24 Friese, Nedersaksische, Bildtse en Papiamentse streektaalinstellingen in Nederland, aangesloten bij de Europese koepel *Network to Promote Linguistic Diversity* (NPLD), contacten onderhoudend met de Raad van Europa en de Intergroep *Traditional Minorities, National Communities and Languages* van de EU, alsook diverse contacten onderhoudend op zowel nationaal als regionaal niveau.